



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

Unà cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

De SS. Missæ Sacrificio Juxta Ritum Romanæ Ecclesiæ offerendo - Unà
cum Rubricis ejusdem Missæ brevibus Notis illustratis

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

Tit. III. Quid circa Paramenta observandum sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48307](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48307)

Consuetudinem in illo loco diversus talis Ritus sit introdu-
ctus, sicut infra circa ingressum ad Altare in simili casu vide-
bimus.

TITULUS III.

QUID CIRCA PARAMENTA OB- SERVANDVM SIT.

TRiplicis potissimum generis Paramenta ad Missam re-
quiruntur. 1. Altare convenienter ornatum. 2. Ve-
stes debito modo preparatae. 3. Calix ritè instructus, de
quibus in sequentibus §§. seorsim claritatis gratia agendum.

§. I. De Altari.

I. QUAESTIO I. *Quid sit Altare?* R. Esse superficiem
planam ad Sacrificium Missae offerendum *immedia-*
tè deputatam; per hoc enim distinguitur à templo, quod *me-*
diatè tantum ad dictum finem ordinatur. Porro pro intelli-
gendis melius Rubricis interdum *Ara* vocabulo utentibus
notandum est, *Altare* ab *Ara* in hoc distingui, quòd Altare
significet ordinariè totam structuram, quam Altare solemus
appellare: *Ara* verò eam tantum lapideam partem significet,
quae ipsum Calicem sustentat, uti clarè videntur indicare Ru-
bricae Missalis §. 20. dicentes: *Altare, in quo SS. Missa Sacri-*
ficiu celebrandum est, debet esse Lapideum, & ab Episcopo con-
secratum; vel saltem Ara lapidea similiter ab Episcopo conse-
crata, in eo inserta, qua tam ampla sit, ut Hostiam & maio-
rem partem Calicis sustentet.

II. Q. 2. *Quotuplex sit Altare?* R. Duplex, *Immobile*
scilicet, seu *fixum*, & *Portatile*, sic dictum, quia ab uno loco
in alium portari potest; quod interdum in Jure etiam *Viati-*
cum vocari solet, eò quòd Viatoribus in usu sit.

III. Q. 3. *Quid in Altari praecipuè considerandum sit?*
R. Tria. 1. Substantia. 2. Ornatus necessarius. 3. Ornatus
accidentalis.

IV. Q. 4. *Quid circa Substantiam Altaris observandum?*
R. Itidem tria. 1. *Qualitas*: ut scilicet *Lapideum* sit (aut,
ut Dicastil. Layman. & alij apud P. Gobat *tr. 3. cas. 9. n. 269.*

con-

concedunt, ex opere lateritio vel gypso constructum) saltem secundum eam partem, quâ calicem sustentat, uti fit in Altari portatili, quod plerumque ligneis asseribus inclusum est. 2. *Capacitas*: ut scilicet tam magnum sit, ut Hostiam & majorem partem Calicis tempore Consecrationis tenere possit. Ita Gavant. 1. p. tit. 20. 3. *Sanctitas*, ut scilicet ab Episcopo, aut certè, ut Pasqualigo decis. moral. 44. & alij apud eundem P. Gobat n. 279. & seq. volunt, per celebrationem Missæ bonâ vel malâ fide factam sit consecratum. Etsi verò aliqui pro sanctitate hac etiam Reliquias Sanctorum necessarias esse putent, Suarez tamen d. 81. l. 5. docet, ex usu receptissimo patere, præceptum illud prorsus cessavisse, utpote occasione Hæreticorum duntaxat, qui honorem Reliquiis exhiberi solitum oppugnabant, latum.

V. Q. 5. *Quid ad ornatum necessarium Altaris pertineat?*
 R. Tria præcipuè. 1. *Mappa*, quæ in necessitate simplex, & non benedicta esse potest, uti Tann. d. 5. q. 10. n. 48. Suar. Azor. Tamburinus & alij apud P. Gobat n. 289. docent: extra necessitatem verò triplex, aut certè una duplicata & benedicta esse debet. 2. *Crux*, quæ saltem secundum communio-rem sententiam necessaria est, licet Vasquez d. 233. n. 26. absque peccato etiam veniali sine ea celebrari posse putet, quod etiam P. Gobat n. 269. approbat, si nequeat facile haberi, etiam si quis ex devotione tantum celebrare velit. Multò minùs verò Sacerdos scrupulum habere debet, si nudam Crucem sine Crucifixi imagine habeat, quia hanc sufficere Suar. Vasq. Dicastillo, & plures alij contra Layman. Gavant. & ipsum Cæremoniale Episcoporum docent, eò quòd Missale de sola Cruce loquatur, & Sacerdoti Caravacæ Celebranti Crucem sine imagine Angeli attulerint. Imò Tamburinus l. 1. c. 6. etiam Cruce vel Crucifixo in pariete aut tabula ad latus depicto contentus est. Dignior quæstio est, an in Altari, in quo Ven. Sacramentum asservatur, Crucifixus collocari debeat? quæ quidem quæstio dupliciter formari potest; vel enim Sacramentum in Arca clausum tenetur, & tunc rectè probat Gavantus p. 1. tit. 20. litt. V. in Altari ponendam esse Crucem, tum ob alias rationes ab ipso allatas, tum vel maximè ob Rubricas Missalis, in quibus tit. 4. n. 6. in Missa solemnè celebratâ in loco, ubi Sacramentum asservatur,

varatur, jubetur Sacerdos ter Crucem incensare, adeoque inponunt Rubricæ Crucem adesse. Vel publicè expositum prostat, & tunc rectius dicitur cum Jordane, Tamburino & aliis abesse debere Crucem, uti consuetudo etiam Ecclesiæ Lateranensis probat, quemadmodum citati Authores testantur. Unde malè citatur à Neoterico quodam Authore pro Sententia Crucem adesse debere asserente Gavantus l. supra cit. cum in illo loco tantùm de Ven. Sacramento clauso loquatur; quando prostat verò, expressè p. 2. tit. 14. n. 6. dicat, abesse Crucem debere 3. *Lumen*: sine quo, teste Suarez d. 81. f. 6. omnes Theologi sentiunt, non licitum esse sacrificare; atque adeò, si ante Consecrationem lumen extingueretur, & aliud haberi non posset, Missam continuari absque peccato mortali non posse, etiamsi Viaticum pro moribundo consecrandum foret, uti expressè docent Fagund. p. 22. c. 22. & Quintanaduenn. apud Busenbaum l. 6. c. 3. du. 3. n. 11. Licet autem Rubrica duo Candelabra cum candelis accensis præscribat, non desunt tamen probati Authores, ut Dicastillo, Tamburinus, Layman, Azor & alij, qui in necessitate unicum lumen ex oleo vel sebo sufficere contendunt.

VI. Q. 6. *Quid ad Ornatum accidentalem Altaris pertineat?* R. sequentia ferè. 1. *Pallium*, sive *Antependium*, ut vulgò vocatur, quod etsi ex lino, serico, vel alia simili materia esse conveniat, usus tamen approbat, ob paupertatem vel aliam justam causam posse tolerari etiam ex pictis asseribus, aut aliâ communi materiâ factum, teste P. Gobat n. 290. Imò Gavantus tit. 20. litt. T. etiam sine eo celebrari posse asserit, si Altare Auro, vel Lapide pretioso sit ornatum. 2. *Candelabra* aliquot, quorum in Solemnibus Missis, si haberi commodè possint, regulariter sex adhiberi debent, etsi non prohibitum sit plura in Altari collocari, ut ex Rubricis p. 2. tit. 4. n. 5. colligitur. In privatis tamen Missis, nisi aliud ratio Festi exigat, non ultra duas candelas adhibendas esse, etiamsi Vicarij Generales celebrent, S. Congregatio Rituum 7. Aug. anno 1627. decrevit. 3. *Missale* super pulpito aut cussino collocatum, & si fieri possit, etiam tegumento coloris Missæ convenienti ad majorem decorem & reverentiam saltem in majoribus Festis involutum; & Missale quidem Bonacina & alij communiter sub gravi peccato adhiberi de-

bere

bere volunt, contrarium tamen non improbabiler docent Lugo, Dian. Laym. & alij apud Busenb. l. c. n. 5. modò Sacerdos moraliter certus sit, se non erraturum, aut ad hunc ipsum finem Missam in charta descriptam ante se habeat.

4. *Tabella Secretarum*, parva campanula, ampullæ vitreæ vini & aquæ (quas tamen usus probat, ex alia materia fieri posse) cum pelvicula & manutergio mundo.

§. II.

De Vestibus Celebrantis.

I. **Q**UÆSTIO I. *Qua Vestes requirantur ad celebratum Sacerdotem vestiendum?* R. Sex potissimum, scilicet *Humeralis seu Amictus, Alba seu Tunica, Cingulum, Manipulus, Stola, Planeta.* Ex quibus quidem Alba & Planeta sine peccato gravi omitti non possunt unquam, nisi in gravissimo periculo vitæ propriæ, aut salutis alienæ. amittendæ; sine una tamen alterave ex reliquis celebrari posse, vel ad vitandum murmur populi, vel Infirmum communicandum, vel etiam fervorem devotionis, necessitatem audiendi sacri die Festo, acquisitionem stipendij, si non sit dives Sacerdos, probabiliter docent Tamburinus l. c. c. 3. §. 3. q. 5. & alij plures apud P. Gobat n. 351. cc. qui n. 353. addit, posse Sacerdotem in Cinguli defectu ligamina Casulæ, vel ipsam Stolum accipere, quæ etiam pro Manipulo, uti hic vicissim pro Stola, servire potest.

II. **Q.** 2. *Quid in his vestibus præcipuè observandum sit?* R. Tria præcipuè. 1. *Color*, quem Missæ convenientem oportet esse; de quo P. Gobat n. 382. sic loquitur: Rubricæ tit. 18. n. 1. Verbo *Debet* utuntur; sed hoc Verbum non capiunt pauperes Ecclesiæ; nec facile comittetur peccatum grave non parendo huic Rubricæ, nisi scandalum adsit, sicut si die Resurrectionis neglectis, quæ habentur, aut albis, aut rubris Casulis, nigræ adhiberentur. Sed utique quocunque die satius est facere Sacrum in quocunque colore, quàm omittere; nec damno eum, qui adhibet Velum Calicis discolor à Casula. Ita ille. Illud tamen adhuc quæri potest hoc loco, quando mutatio Paramentorum facienda sit? & responderetur, eam in primis Vesperis faciendam esse. Si autem Vesperæ

non

non dicuntur integræ de aliquo, tum initio Vesperarum is color adhibendus est, qui Festo, de quo Capitulum dicitur, congruit. Quòd si Officium & Missa discordant, color Altaris officium sequi debet; vestium autem Sacerdotalium color, Missæ respondere; quæ diversitas in Feria tertia Rogationum, & in Vigilijs infra Octavas occurrentibus accidere solet. Pro Missa verò solenni convenit, ut Pallium Altaris cum colore Paramentorum Missæ concordet. 2. *Mundities*: quam adeò necessariam Gordanus l. 4. tit. 1. n. 278 & alij Authores apud P. Gobat n. 204. cc. esse volunt, ut Sacrificæ Præfectos peccati mortalis damnare audeant, si eorum culpâ fiat, ut vestes & paramenta valde immunda non mudentur, priusquam in ijs sacrificetur. Celebrantem tamen, qui, si alia haberi non queant, utitur talibus paramentis, non peccare Suar. f. 81. t. 3. asserit. 3. *Benedictio*: quæ adeò necessaria est, ut teste P. Gobat n. 198. omnes peccati mortalis damnent illum, qui utitur non benedictis, excepto cingulo, de quo miriùs loquuntur Fagund. præc. 1. l. 3. n. 12. Diana p. 2. tr. 14. ref. 68. & plures alij ab eodem num. 199. relati.

§. III.

De Calice.

I. **Q**UÆSTIO I. *Quid potissimum in Calice spectari debeat?* R. Tria præcipuè. 1. Materia. 2. Ornatus. 3. Consecratio.

II. Q. 2. *Quid circa materiam observandum?* R. Ut, quantum fieri potest, Calix aureus vel argenteus sit, aut Cuppam saltem argenteam, & intus inauratam habeat. Tannerus tamen d. 5. q. 10. n. 52. & alij passim volunt sufficere, si stanneus sit, quemadmodum usus in multis locis probat. Lugo d. 20. n. 90. etiam cupreum intus inauratum permittit, asserens Romæ innumeros esse tales: Imò nec plumbeum in necessitate, vel magna paupertate repudiant Theologi, teste P. Gobat n. 306. qui etiam addit ex communi sensu, & usu, non esse necessariam interiorem deurationem, si argenteus vel stanneus sit.

III. Q. 3. *Quid circa Ornatum observandum sit?* R. I. Ad hunc Ornatum requiri *Purificatorium*, in cujus medio, vel

vel angulis Crux acu formetur, ut ab alijs linteis dignosca-
tur, quod tamen necessariò benedictum esse non debet, uti
Gavantus p. 2. tit. 1. litt. I. cum Suar. p. 3. d. 81. f. 8. docet,
Hinc ejus defectum, mundum aliud Strophium supplere
potest; sed ad profanos usus deinceps non adhibendum. 2.
Patenam, quæ ordinariè ex eadem, quâ Calix, materia con-
fici debet, & pariter etiam cum illo consecrari. 3. *Pallam*
& *Corporale*, quæ saltem secundùm eam partem, quâ Cali-
cem tangunt, ex lino esse deberent, ut Rubricæ volunt, licet
ex Cannabe confecta approbet usus, etiam à Gavanto p. 1.
tit. 1. litt. P. non improbat. In eorum extrema parte seri-
cum & aurum addere non est prohibitum. 4. *Velum & Bur-
sam* ejusdem, si fieri commodè potest, coloris cum Sacerdo-
tis vestibus. Bursa autem Calici sic imponi debet, ut pars
aperta portantem, non autem dextram illius respiciat Ga-
vant. l. c. litt. N. Qui tamen in casu aliquo absque his, id est,
Velo & Bursa, celebraret, non videtur ullius culpæ reus; sicut
nec gravis peccati damnandus est, teste P. Gobat n. 314. qui
sine Purificatorio aut mundo strophio celebraret, si facilè
haberi non possit.

IV. Q. 4. *Quid circa Consecrationem Calicis notandum
sit?* R. Duo præcipuè, quomodo scilicet ea *obtainetur*, &
amittatur, ex quibus prior, scilicet obtentio Consecratio-
nis, retinet commune nomen, & *Consecratio* vocatur, poste-
rior verò *Execratio* seu *Resecratio* appellatur. Et *Consecre-
tionem* quidem quod attinet, etsi Diana p. 5. tr. 13. ref. 60.
cum alijs pluribus non improbabiler sentiat, etiam tunc
consecrari Calicem, quando in eo sive bona, sive mala fide
celebratur, quia tamen Lugo d. 20. de Euch. n. 62. Dicastillo
& alij non immeritò negant ejusmodi contactum Sacri San-
guinis sufficere ad Consecrationem (alioqui enim & Barba
Sacerdotis, aut pannus, in quem ex casu effusus esset sacer
Sanguis, consecrati censerent, quod nemo facilè con-
cesserit) ideo rectiùs faciet Sacerdos, si etiam talem Calicem
ab Episcopo aut alio potestatem habente consecrari curet,
etsi prior sententia ob suam probabilitatem ei saltem in casu
necessitatis servire possit. 2. *Execratio* Calicis tunc solùm
facta censerit debet, si ita frangatur, ut inutilis ad usum Sacri-
ficij effectus sit. Unde licet Suarez putet; Calicem, si denuò
inam-

inauretur, execratum censeri debere, idemque alij iudicent, si eodem Hæretici aut alij mali homines impiè abusi sint, rectius tamen de utroque casu id negant Lugo, Laym. & alij apud & cum P. Gobat n. 310. qui rectè monet n. 312. tum omnibus, tum præsertim Sacerdotibus ab Episcopi seu Suffraganei residentia remotis imbibendam, & sæpe practicandam esse doctrinam communem *ex cap. 1. de Sacr. non iter.* desumptam, videlicet non esse facilè iteranda illa Sacramenta aut consecrationes, quæ de jure communi & per se solum semel fieri solent. Addunt tamen plerique supra citati Authores, in ejusmodi casibus decere, ut saltem aquâ benedictâ abluatur Calix; quam ablutionem P. Gobat n. 311. ab Episcopo, aut saltem ex commissione illius fieri debere putat, alij tamen Authores plerique hoc non exigunt.

P A R S II.

DE RITIBVS IN IPSA MISSA OBSERVANDIS.

IN his indicandis hic ferè ordo observabitur, ut prius ea quæ tam solemni, quàm non solemni Missæ communia sunt, explicentur; & tum demum ea, quæ solemni Missæ propria sunt, separatim exponantur. Quamquam neque hæc etiam omnia in hac parte, sed ea tantùm, quæ à Celebrante observari debent, sint referenda; nam quæ ad alios Ministros pertinent, rectius in tertiam partem differantur.

TITULUS I.

DE PRÆPARATIONE SACERDOTIS CELEBRATURI.

I. QUÆSTIO I. *Qualis preparatio à sacerdote celebraturo sit adhibenda?* R. Duplicem potissimum internam & externam. Prior in tribus consistit. 1. In puritate conscientiæ per confessionem vel contritionem procuranda. 2. In optimæ intentionis formatione, fervorisque ac propositi Sancta sanctè tractandi instauratione. 3. In

pijsimam